

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 1.6.2018
COM(2018) 395 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικοινωνιαστές

{SWD(2018) 302 final} - {SWD(2018) 303 final}

1. Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ

Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση των πληθυσμών μελισσών, οι οποίοι υφίστανται απώλειες στην ΕΕ και σε ολόκληρο τον κόσμο, έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον του κοινού. Πίσω από αυτό το έντονα προβεβλημένο φαινόμενο βρίσκεται ένα πρόβλημα πολύ ευρύτερης κλίμακας, το οποίο συνίσταται στη δραστική μείωση του αριθμού και της πολυμορφίας όλων των ειδών των ευρωπαϊκών άγριων εντόμων-επικονιαστών, συμπεριλαμβανομένων των αγριομελισσών, των συρφίδων, των πεταλούδων και των σκώρων. Πολλά είδη επικονιαστών έχουν εξαφανιστεί ή απειλούνται με εξαφάνιση¹.

Το γεγονός αυτό προκαλεί έντονη ανησυχία, καθώς οι επικονιαστές συνιστούν αναπόσπαστο τμήμα των υγιών οικοσυστημάτων. Χωρίς αυτούς, πολλά φυτικά είδη θα μειωθούν και εντέλει θα εξαφανιστούν, μαζί με τους οργανισμούς που εξαρτώνται από αυτά, κάτι που θα έχει σοβαρές οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Οι καλλιέργειες που εξαρτώνται από επικονιαστές βασίζονται στην επικονίαση από τα ζώα σε ποικίλους βαθμούς. Εκτιμάται ότι το 5–8 %² της τρέχουσας παγκόσμιας φυτικής παραγωγής αποδίδεται άμεσα στην επικονίαση από ζώα. Μόνο στην ΕΕ, το 84 %³ περίπου των ειδών καλλιεργούμενων φυτών και το 78 %³ των ειδών άγριων λουλουδιών εξαρτώνται, τουλάχιστον εν μέρει, από την επικονίαση από ζώα. Έως 15 δις. EUR⁴ περίπου της ετήσιας γεωργικής παραγωγής της ΕΕ αποδίδεται άμεσα στα έντομα-επικονιαστές.

Στην πρώτη παγκόσμια έκθεση για τους επικονιαστές, η οποία εκδόθηκε από τη Διακυβερνητική Πλατφόρμα Επιστήμης-Πολιτικής για τη Βιοποικιλότητα και τις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες², η αλλαγή της χρήσης γης, η εντατική γεωργική διαχείριση και η χρήση φυτοφαρμάκων, η ρύπανση του περιβάλλοντος, τα χωροκατακτητικά ξένα είδη, τα παθογόνα και η κλιματική αλλαγή αναφέρονται ως οι κυριότερες απειλές για τους επικονιαστές. Η έκθεση εντοπίζει επίσης σημαντικά κενά στις γνώσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι παράγοντες αυτοί, καθώς και την ανάγκη για ανάληψη διατομεακής δράσης με σκοπό την κάλυψή τους. Η σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα⁵ ενέκρινε τα πορίσματα της έκθεσης και τόνισε τη σημασία των επικονιαστών και των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχουν για την επίτευξη πολλών από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών⁶.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει διάφορα μέτρα επωφελή για τους επικονιαστές, κυρίως στο πλαίσιο των πολιτικών για το περιβάλλον και την υγεία (ειδικότερα τις οδηγίες για τα πτηνά και τους οικοτόπους και τη νομοθεσία της ΕΕ περί φυτοφαρμάκων) καθώς και στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, της πολιτικής συνοχής και της πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία. Επιπλέον, εφαρμόζονται διάφορες εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές για

¹ Βλέπε το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας της Επιτροπής για λεπτομερή αποδεικτικά στοιχεία που υποστηρίζουν την παρούσα ανακοίνωση.

² Potts, S.G., κ.λπ., (2016), *The Assessment Report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on Pollinators, Pollination and Food Production*, Γραμματεία της Διακυβερνητικής Πλατφόρμας Επιστήμης-Πολιτικής για τη Βιοποικιλότητα και τις Οικοσυστημικές Υπηρεσίες, Βόννη, Γερμανία. 552 σ.

³ Potts, S., κ.λπ., (2015), *Status and Trends of European Pollinators. Key Findings of the STEP Project*, Pensoft Publishers, Σόφια, 72 σ.

⁴ Gallai, N., κ.λπ., (2009), *Economic Valuation of the Vulnerability of World Agriculture Confronted with Pollinator Decline*, *Ecological Economics* 68.3: 810-821.

⁵ <https://www.cbd.int/>

⁶ Απόφαση XIII/15 της διάσκεψης των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-13/cop-13-dec-15-en.pdf>

τους επικονιαστές. Ωστόσο, έως σήμερα, δεν έχει αναληφθεί ενιαία και συντονισμένη δράση της ΕΕ για την αντιμετώπιση της μείωσης των πληθυσμών επικονιαστών μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στην οποία να ενσωματώνονται διαφορετικοί τομείς και πολιτικές. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό από κοινού.

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται στρατηγικοί στόχοι και ένα σύνολο δράσεων που θα αναληφθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών στην ΕΕ και τη συμβολή στις παγκόσμιες προσπάθειες διατήρησης. Η ανακοίνωση θέτει το πλαίσιο για ολοκληρωμένη προσέγγιση του προβλήματος, καθώς και για αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων και πολιτικών.

Η παρούσα πρωτοβουλία αποτυπώνει τη φιλοδοξία της Επιτροπής να επιταχύνει την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου της ΕΕ για το 2020 για ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και υπηρεσιών οικοσυστήματος⁷, ο οποίος επιβεβαιώθηκε στο σχέδιο δράσης για τη φύση, τον άνθρωπο και την οικονομία⁸. Ανταποκρίνεται στα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου^{9,10} και του Συμβουλίου¹¹ για ανάληψη δράσης για την προστασία των επικονιαστών και των οικοτόπων τους προκειμένου να αναχαιτιστεί η μείωση των πληθυσμών τους. Από τη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε¹² στο πλαίσιο της προετοιμασίας της παρούσας πρωτοβουλίας, διαπιστώθηκε ότι η πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές έχει την ισχυρή υποστήριξη όλων των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών, και ιδίως του ευρέος κοινού.

2. ΟΙ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Οι στόχοι και οι δράσεις που περιγράφονται στην παρούσα πρωτοβουλία αποσκοπούν στη βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων σχετικά με τη μείωση των εντόμων-επικονιαστών, στην αντιμετώπιση των κυριότερων γνωστών αιτιών της και στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων φορέων. Παρότι σημείο εστίασης είναι οι άγριοι επικονιαστές, η πρωτοβουλία αντιμετωπίζει προκλήσεις που είναι κοινές για όλους τους επικονιαστές. Κατά συνέπεια, θα είναι επίσης επωφελής για τους «εξημερωμένους» επικονιαστές, και ιδιαίτερα για τις μέλισσες, ενώ θα συμπληρώσει την υφιστάμενη στήριξη της ΕΕ για τη μελισσοκομία¹³ και την υγεία των μελισσών¹⁴.

Οι προτεινόμενες δράσεις έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να αποφέρουν βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα, θα θέσουν, ωστόσο, σε κίνηση βασικές διαδικασίες και θα δημιουργήσουν μηχανισμούς προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πρόκληση αυτή με ολιστικό τρόπο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Για την επιτυχή υλοποίηση των δράσεων αυτών θα απαιτηθούν επαρκείς χρηματοοικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι. Οι φορείς χάραξης πολιτικής και οι

⁷ Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020,

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0198&qid=1527590267854&from=EL)

[content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0198&qid=1527590267854&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0198&qid=1527590267854&from=EL)

⁹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Φεβρουαρίου 2016, σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα (2015/2137(INI)).

¹⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά με το σχέδιο δράσης για τη φύση, τον άνθρωπο και την οικονομία (2017/2819(RSP)).

¹¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου 13398/16 σχετικά με τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ),

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13398-2016-INIT/el/pdf>

¹² http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/index_en.htm

¹³ https://ec.europa.eu/agriculture/honey/programmes_en

¹⁴ https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/health_en

δημόσιες αρχές δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν την πρόκληση αυτή μεμονωμένα· θα απαιτηθεί επίσης η συμμετοχή των πολιτών και του επιχειρηματικού κλάδου της ΕΕ.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας προβλέπονται μακροπρόθεσμοι στόχοι και βραχυπρόθεσμες δράσεις με βάση τρεις προτεραιότητες:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Ι: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΙΙ: Αντιμετώπιση των αιτιών της μείωσης των επικονιαστών

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΙΙΙ: Αύξηση της ευαισθητοποίησης, εξασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας εν γένει και προώθηση της συνεργασίας

Στον πίνακα του παραρτήματος παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τις διάφορες δράσεις και υποδράσεις που προβλέπονται για κάθε προτεραιότητα.

2.1. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Ι: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της

Η ΕΕ παρέχει ήδη στήριξη για τη δημιουργία πολύτιμων γνώσεων (για παράδειγμα, μέσω των έργων ALARM¹⁵ και STEP¹⁶ και του ευρωπαϊκού κόκκινου καταλόγου¹⁷). Ενώ από τις δράσεις αυτές καταδεικνύεται σαφώς η ανησυχητική μείωση των επικονιαστών και η ανάγκη για ανάληψη άμεσης δράσης, οι ελλείψεις γνώσεων παραμένουν σημαντικές. Η πλήρης έκταση του προβλήματος της μείωσης δεν είναι γνωστή και οι επιπτώσεις της στην ανθρώπινη κοινωνία και την οικονομία δεν έχουν γίνει πλήρως κατανοητές. Παρότι οι κυριότερες απειλές για τους επικονιαστές έχουν εντοπιστεί και υπάρχει η δυνατότητα ανάληψης άμεσης δράσης βασισμένης στη γνώση, απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τη συγκέντρωση γνώσεων σχετικά με τις επιμέρους επιπτώσεις και την αλληλεπίδρασή τους. Ως εκ τούτου, η βελτίωση των γνώσεων αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της παρούσας πρωτοβουλίας και, για την επίτευξή της, θα απαιτηθεί η καταβολή κοινών προσπάθειών από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, ακαδημαϊκούς φορείς, ενδιαφερόμενα μέρη και πολίτες.

Απαιτείται καλύτερη παρακολούθηση των ειδών και των πληθυσμών επικονιαστών στην ΕΕ. Για την ανάπτυξη συντονισμένης διαδικασίας παρακολούθησης με σκοπό την κάλυψη του κενού γνώσεων σχετικά με την κατάστασή τους και τις τάσεις που παρουσιάζουν θα απαιτηθούν κοινές προσπάθειες από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Θα πρέπει να

¹⁵ <http://www.alarmproject.net/>

¹⁶ <http://www.step-project.net/>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/>

συγκροτηθεί τεχνική ομάδα εμπειρογνομόνων για να αναπτύξει μια οικονομικά αποδοτική και τυποποιημένη μέθοδο παρακολούθησης. Η συμμετοχή των πολιτών στο επιστημονικό έργο¹⁸, τα εργαλεία ΤΠΕ και τεχνολογίες όπως ο γραμμωτός κώδικας DNA (DNA barcoding) και η τεχνολογία εκμάθησης μηχανής μπορούν να συμβάλουν στη διαδικασία. Τα δεδομένα καλής ποιότητας που θα συλλέγονται επιτόπου στο πλαίσιο της παρακολούθησης θα καταστήσουν δυνατή την αξιολόγηση των ειδών επικονιαστών που απειλούνται με εξαφάνιση και την ανάπτυξη ανθεκτικών δεικτών για τους επικονιαστές. Οι δείκτες αυτοί θα συμβάλουν στην εκτίμηση του αντίκτυπου των διαφόρων πολιτικών της ΕΕ, κυρίως στους τομείς του περιβάλλοντος, τη γεωργία και της υγείας, και στην παρακολούθηση της προόδου της ΕΕ προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ αριθ. 2 («Μηδενική πείνα») και αριθ. 15 («Ζωή στη στεριά»)¹⁹. Σε συνδυασμό με τα δεδομένα σχετικά με τις απειλές που αντιμετωπίζουν οι επικονιαστές και η επικονίαση, θα καταστήσουν δυνατή, αφενός, τη διενέργεια ολοκληρωμένης αξιολόγησης της μείωσης των επικονιαστών και των επιπτώσεων της στην κοινωνία και στην οικονομία, με τη χρήση μέσων όπως η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους²⁰ και οι λογαριασμοί φυσικού κεφαλαίου σχετικά με τους επικονιαστές και την επικονίαση²¹, και, αφετέρου, την ανάπτυξη κατάλληλων απαντήσεων πολιτικής.

Η έρευνα και η καινοτομία πρέπει να ενισχυθούν σε όλα τα μέτωπα: σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος (κατάσταση και τάσεις των επικονιαστών), για την αντιμετώπιση των αιτίων (απειλές για τους επικονιαστές, η σχετική σημασία και η αλληλεπίδρασή τους) και των συνεπειών (επιπτώσεις στη φύση, στην ανθρώπινη ευημερία και στην οικονομία). Η βασική έρευνα (συστηματική, ταξινομία), καθώς και η εφαρμοσμένη έρευνα θα πρέπει να υποστηριχθούν ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα της ΕΕ στον τομέα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του ζητήματος των επικονιαστών. Διάφορα ερευνητικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη θα παράσχουν αποτελέσματα σχετικά με τους επικονιαστές²², καθώς και σχετικά με καινοτομίες στον τομέα της φυτοπροστασίας, ολοκληρωμένες προσεγγίσεις υγείας και εναλλακτικές λύσεις αντί των φυτοφαρμάκων²³.

Η ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τους επικονιαστές αποτελεί προϋπόθεση για την καλύτερη χρήση των υφιστάμενων πόρων με σκοπό την παραγωγή νέων γνώσεων και καινοτόμων λύσεων. Θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να συγκεντρωθούν τα διασκορπισμένα δεδομένα και οι πληροφορίες και να εξασφαλιστεί η εύκολη πρόσβαση σε αυτά.

2.2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ II: Αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσης των επικονιαστών

Η ποικιλία των παραγόντων που συντελούν στη μείωση των επικονιαστών απαιτεί δράσεις μετριασμού σε διάφορους τομείς και διαφορετικές πολιτικές.

¹⁸ Οι πολίτες μπορούν να συμβάλουν στη συλλογή δεδομένων και, ως εκ τούτου, να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο παρέχοντας στήριξη στην επιστήμη στον τομέα αυτό,

<https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=citizen§ion=monitor>

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm

²¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/ecosystem-services-accounting-part-i-outdoor-recreation-and-crop-pollination>

²² <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-28-2017.html>

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-16-2017.html>

²³ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-04-2019-2020.html>

Τα είδη και οι οικοτόποι επικονιαστών που αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο, όπως αυτοί που προστατεύονται βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους ή περιλαμβάνονται στον ευρωπαϊκό κόκκινο κατάλογο, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα όσον αφορά την ανάληψη δράσεων και τη χρηματοδότηση. Το πρόγραμμα LIFE ειδικότερα θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο εν προκειμένω.

Απώλεια οικοτόπων

Με σκοπό τη βελτίωση της εφαρμογής των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους, η Επιτροπή υλοποιεί το σχέδιο δράσης για τη φύση, τον άνθρωπο και την οικονομία. Παρότι στην οδηγία για τους οικοτόπους περιλαμβάνεται περιορισμένος μόνο αριθμός ειδών επικονιαστών, τα μέτρα διατήρησης για προστατευόμενους τύπους οικοτόπων, όπως οι λειμώνες, μπορούν να ωφελήσουν σημαντικά τους επικονιαστές. Κατά συνέπεια, η βελτίωση της εφαρμογής της οδηγίας έχει μείζονα σημασία για την αντιμετώπιση μίας από τις βασικές απειλές για τους επικονιαστές, –της απώλειας οικοτόπων. Οι πράσινες υποδομές²⁴ μπορούν να βελτιώσουν περαιτέρω τις φυσικές συνθήκες που είναι αναγκαίες για τη διατήρηση πλούσιων οικοτόπων επικονιαστών με την παροχή λύσεων βασιζόμενων στη φύση²⁵ και με την ενίσχυση της συνοχής και της συνδεσιμότητας του δικτύου Natura 2000 σε ευρύτερα αγροτικά και αστικά περιβάλλοντα.

Η κοινή γεωργική πολιτική και η πολιτική συνοχής της ΕΕ παρέχουν σημαντικές ευκαιρίες για τη διατήρηση και τη δημιουργία οικοτόπων επικονιαστών σε αγροτικές και αστικές περιοχές κατά τη διάρκεια της περιόδου έως το 2020. Η δομή της κοινής γεωργικής πολιτικής (συμπεριλαμβανομένων της πολλαπλής συμμόρφωσης, των άμεσων ενισχύσεων και των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης) παρέχει ένα ευρύ σύνολο μέσων τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμβολή στην αντιμετώπιση των πιέσεων που ασκούνται στους επικονιαστές και που απορρέουν από την εντατική γεωργική διαχείριση και την αλλαγή της χρήσης γης, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάλειψης της γεωργικής γης. Σε αυτά περιλαμβάνονται ειδικότερα οι περιοχές οικολογικής εστίασης στο πλαίσιο της στήριξης μέσω άμεσων ενισχύσεων στους γεωργούς, οι οποίες παρέχουν ζώνες ανάσχεσης για τους επικονιαστές και γη υπό αγρανάπαυση για τα φυτά που είναι πλούσια σε νέκταρ και γύρη, καθώς και τα γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Στήριξη στους γεωργούς παρέχεται και με άλλα σημαντικά κίνητρα για βιώσιμα συστήματα καλλιέργειας σε περιοχές Natura 2000 και για επενδύσεις σε βιολογική καλλιέργεια. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να αναγνωριστεί η σημασία των επικονιαστών για τη γεωργική παραγωγικότητα.

Ενώ ο ρόλος των αγροτικών περιοχών έχει πρωταρχική σημασία για την εξασφάλιση υγιών πληθυσμών επικονιαστών, η σπουδαιότητα των αστικών και περιαστικών περιοχών για την υποστήριξη των οικοτόπων των επικονιαστών αναγνωρίζεται ολοένα περισσότερο. Δημόσιοι και ιδιωτικοί χώροι όπως πάρκα, κήποι, πράσινες ταράτσες και πράσινοι τοίχοι λειτουργούν ως οικοτόποι-καταφύγια για τους επικονιαστές και ως «ενδιάμεσα σκαλοπάτια» τα οποία επιτρέπουν στους επικονιαστές να κινούνται και να διασκορπίζονται στο εσωτερικό των αστικοποιημένων περιοχών. Καθώς συνδέονται με φυσικές και ημιφυσικές περιοχές στην ύπαιθρο, υποστηρίζουν ένα δίκτυο οικοτόπων επικονιαστών στο ευρύτερο περιβάλλον. Διάφορες ελπιδοφόρες λύσεις, όπως οι λύσεις που βασίζονται στη φύση, μπορούν να βελτιώσουν την ενσωμάτωση οικοτόπων επικονιαστών στα μεγάλα δίκτυα υποδομών, όπως το οδικό και το σιδηροδρομικό δίκτυο και οι γραμμές μεταφοράς ενέργειας, τα οποία συχνά

²⁴Βλέπε Πράσινη Υποδομή (ΠΥ) — Ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ευρώπης, COM(2013) 249 final.

²⁵ Για παράδειγμα, μέτρα φυσικής συγκράτησης του νερού, <http://nwrn.eu/>

συνδέονται με την υποβάθμιση των οικοτόπων και συνήθως καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις διαφορετικών ευρωπαϊκών τοπίων. Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν ώστε να επενδύσουν σε τέτοιου είδους λύσεις.

Χρήση φυτοφαρμάκων

Οι κίνδυνοι και οι επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων στους επικονιαστές απορρέουν από την τοξικότητα της δραστικής ουσίας και το επίπεδο έκθεσης. Στην ΕΕ, η έγκριση των δραστικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα²⁶ παρέχεται μόνο κατόπιν εκτίμησης κινδύνου, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ουσίες δεν έχουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις για τις μέλισσες²⁷. Το 2013 η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) κατάρτισε έγγραφο καθοδήγησης²⁸ με σκοπό την ενίσχυση της τρέχουσας εκτίμησης κινδύνου, συμπεριλαμβάνοντας στις απαιτήσεις εκτίμησης, μεταξύ άλλων, τις χρόνιες επιπτώσεις και το είδος των αγριομελισσών. Ωστόσο, το έγγραφο αυτό δεν έχει ακόμη εγκριθεί από τα κράτη μέλη· συνεπώς, θα απαιτηθεί περαιτέρω δράση για να διασφαλιστεί η εφαρμογή του.

Το 2013 η Επιτροπή περιόρισε τη χρήση τριών νεονικοτινοειδών φυτοφαρμάκων²⁹, αφού αποδείχθηκε ότι ενέχουν υψηλούς κινδύνους για τις μέλισσες. Τον Φεβρουάριο του 2018, από την επανεξέταση των αποδεικτικών στοιχείων που διενέργησε η EFSA επιβεβαιώθηκαν οι κίνδυνοι αυτοί³⁰. Όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009²⁷, είναι σημαντικό να θεσπιστούν κατάλληλα μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων αυτών. Η πρόταση της Επιτροπής για περαιτέρω περιορισμό της χρήσης τριών νεονικοτινοειδών φυτοφαρμάκων εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη στις 27 Απριλίου 2018³¹.

Επιπλέον, στην οδηγία 2009/128/ΕΚ³² προβλέπεται εύρος δράσεων για τη στήριξη της ορθολογικής χρήσης εγκεκριμένων φυτοφαρμάκων. Ειδικοί στόχοι και μέτρα μπορούν να θεσπιστούν στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων δράσης βάσει της οδηγίας, με σκοπό την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυτοφαρμάκων στους επικονιαστές.

Χωροκατακτητικά ξένα είδη

Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη αποτελούν μία ακόμη σημαντική απειλή για τους επικονιαστές. Στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1143/2014³³ προβλέπεται σύνολο μέτρων που θα πρέπει να ληφθούν στον τομέα αυτόν σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για την εφαρμογή των μέτρων αυτών και την καταγραφή νέων ειδών που θεωρείται ότι

²⁶ Ο όρος «φυτοφάρμακα» αναφέρεται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009.

²⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά.

²⁸ Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees) [Έγγραφο καθοδήγησης της EFSA σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου των προϊόντων φυτοπροστασίας για τις μέλισσες (μέλισσα η κοινή, βομβίνος και μοναχικές μέλισσες), <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>]

²⁹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 485/2013 της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2013, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011, όσον αφορά τους όρους έγκρισης των δραστικών ουσιών clothianidin, thiamethoxam και imidacloprid και για την απαγόρευση της χρήσης και πώλησης σπόρων που έχουν υποστεί επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιέχουν αυτές τις δραστικές ουσίες.

³⁰ <https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180228>

³¹ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval_renewal/neonicotinoids_en

³² Οδηγία 2009/128/ΕΚ σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

³³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών.

αποτελούν απειλή θα μετριάσουν τις επιβλαβείς επιπτώσεις, όπως αυτές που συνδέονται με τη θήρευση από την ασιατική σφήκα (*Vespa velutina*) ή την καταστροφή των οικοτόπων επικονιαστών από ορισμένα φυτικά είδη, όπως το βάλσαμο των Ιμαλαΐων (*Impatiens glandulifera*), το οποίο καταπνίγει την ιθαγενή βλάστηση. Επιπλέον, η χρήση ιθαγενών ειδών επικονιαστών και ιθαγενών φυτικών ειδών για ιδιωτικούς και δημόσιους σκοπούς θα πρέπει να προαχθεί, ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που συνεπάγονται τα ξένα είδη για τα ιθαγενή είδη επικονιαστών.

Άλλες απειλές

Οι επικονιαστές πλήττονται επίσης από την κλιματική αλλαγή, από τη ρύπανση του περιβάλλοντος και από ασθένειες. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει την κατανομή και το εύρος των επικονιαστών, τους οικοτόπους και την αλληλεπίδρασή τους, τόσο μέσω των σταδιακών αλλαγών όσο και μέσω των ακραίων καιρικών φαινομένων. Παρότι δεν υφίστανται εμπεριστατωμένες μελέτες σχετικά με τις επιπτώσεις των διαφόρων ρύπων (όπως ατμοσφαιρικοί ρύποι, βαρέα μέταλλα και φωτορύπανση) και ασθενειών, είναι γνωστό ότι είναι επιβλαβείς για τους άγριους επικονιαστές και τους οικοτόπους τους. Στην παρούσα πρωτοβουλία δεν εξετάζονται άμεσα οι απειλές αυτές. Οι πολιτικές της ΕΕ σχετικά με τη δράση για το κλίμα³⁴, την ατμοσφαιρική ρύπανση³⁵ και τις δράσεις για την υγεία των μελισσών¹⁴ θα συμβάλουν στον μετριασμό των επιπτώσεων των παραγόντων αυτών στους επικονιαστές. Η πρωτοβουλία, ωστόσο, θα συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των παραγόντων αυτών και άλλων απειλών έμμεσα, μέσω της παροχής στήριξης για τη διατήρηση, τη δημιουργία και τη σύνδεση υγιών οικοτόπων για τους επικονιαστές και μέσω της καταπολέμησης της εξάπλωσης μη ιθαγενών ειδών που φέρουν επιβλαβή παθογόνα και ασθένειες, ενισχύοντας, κατά συνέπεια, τη συνολική ανθεκτικότητα των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων στο κλίμα.

2.3. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ III: Αύξηση της ευαισθητοποίησης, εξασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας εν γένει και προώθηση της συνεργασίας

Για την αντιμετώπιση της μείωσης των πληθυσμών επικονιαστών απαιτείται η υιοθέτηση στρατηγικής προσέγγισης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και η συμμετοχή διαφόρων φορέων. Η παρούσα πρωτοβουλία θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση ολόκληρης της κοινωνίας σχετικά με τη σημασία των επικονιαστών και την επείγουσα ανάγκη για ανάληψη δράσης. Με την προώθηση και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών και με την περαιτέρω υποστήριξη συνεργατικών δραστηριοτήτων, στόχος της θα είναι να παρακινήσει την επιστημονική κοινότητα, τους φορείς χάραξης πολιτικής, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες να αναλάβουν δράση και να συνεργαστούν.

Παρότι υφίστανται ήδη διάφορες πλατφόρμες που υποστηρίζουν τη συνεργασία στο θέμα των επικονιαστών (όπως ερευνητικά δίκτυα και πλατφόρμες ανταλλαγής πολιτικών), η ικανότητα συνεργασίας πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώσουν το κοινό και να προβάλλουν τις δυνατότητες χρηματοδότησης στον τομέα αυτόν. Κοινά εργαλεία και υποδείγματα για την ανάπτυξη σχεδίων και στρατηγικών για τους επικονιαστές, με αξιοποίηση των υφιστάμενων βέλτιστων πρακτικών, θα προάγουν περαιτέρω δράσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι αυξημένες δαπάνες της ΕΕ για τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν

³⁴ https://ec.europa.eu/clima/index_el

³⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων.

για τη διεύρυνση της κατανόησης από το κοινό και τους επαγγελματίες της σημασίας των άγριων επικονιαστών για την κοινωνία και την οικονομία.

Η ΕΕ θα εντείνει τη συμβολή της στην παγκόσμια δράση για τους επικονιαστές, ενισχύοντας τη στήριξη για δράσεις διατήρησης στο πλαίσιο της διεθνούς πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές³⁶, της οποίας ηγείται ο Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, και προάγοντας τη διεθνή συνεργασία μέσω της οργάνωσης «Coalition of the Willing on Pollinators» (Συμμαχία των υπερασπιστών των επικονιαστών)³⁷.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές θα συμβάλει στους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020 και σε τομεακές πολιτικές όπως η κοινή γεωργική πολιτική και η πολιτική συνοχής. Θα παράσχει επίσης πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο της ΕΕ προς την επίτευξη των σχετικών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Η πρωτοβουλία θα λειτουργήσει σε συνέργεια με το σχέδιο δράσης για τη φύση, τον άνθρωπο και την οικονομία, και ιδιαίτερα με την επικείμενη καθοδήγηση για τις πράσινες υποδομές σε επίπεδο ΕΕ και για την ενσωμάτωση των υπηρεσιών οικοσυστήματος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η πρωτοβουλία αναλαμβάνεται σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία οι διοργανικές διαπραγματεύσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2020 είναι έτοιμες να ξεκινήσουν. Παρότι προβλέπεται ότι οι προτεινόμενες δράσεις θα έχουν ολοκληρωθεί έως το 2020, είναι σημαντικό να διατηρηθεί η ώθηση και να γίνει βέλτιστη χρήση των μελλοντικών χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ προκειμένου να υποστηριχθούν αποτελεσματικές δράσεις που αντιμετωπίζουν τη μείωση των επικονιαστών σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν την παρούσα πρωτοβουλία και να δεσμευτούν ενεργά για την υλοποίησή της, σε στενή συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Έως το τέλος του 2020, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την πρόοδο σχετικά με την υλοποίηση της πρωτοβουλίας και, εάν κριθεί αναγκαίο, θα προτείνει συστάσεις για περαιτέρω δράση. Η διαδικασία αυτή θα τροφοδοτήσει την τελική επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020 και τη συνέχεια που θα δοθεί σε αυτή.

³⁶ Απόφαση V/5 της διάσκεψης των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=7147>

³⁷ <https://promotepollinators.org>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ — ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Στο παρόν παράρτημα παρατίθεται επισκόπηση των στόχων και των δράσεων που περιλαμβάνονται σε κάθε προτεραιότητα της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές. Οι δράσεις θα υλοποιηθούν έως το 2020. Οι στόχοι τίθενται με βάση μια μακροπρόθεσμη προοπτική που εκτείνεται έως το 2030.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ I: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της		
Στόχος <i>Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση όσον αφορά τους επικονιαστές και τους οικοτόπους τους πραγματοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εφαρμόζεται σύστημα παρακολούθησης σε ολόκληρη την ΕΕ το οποίο παρέχει δεδομένα για την αξιολόγηση της κατάστασής τους και των τάσεων που παρουσιάζουν. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία ισχυρών και έγκαιρων δεικτών για τους επικονιαστές οι οποίοι συμβάλλουν στην εκτίμηση του αντίκτυπου των σχετικών πολιτικών της ΕΕ και καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη Ευρωπαϊκού Άτλαντα για τους επικονιαστές και την επικονίαση. Κινητοποιούνται πόροι στο πλαίσιο των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ προκειμένου να καλυφθούν οι ελλείψεις γνώσεων όσον αφορά τη μείωση των επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της για την κοινωνία και την οικονομία. Παρέχεται ανοικτή πρόσβαση στα δεδομένα και στις πληροφορίες για τους επικονιαστές.</i>		
ΔΡΑΣΗ I ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		
1Α)	Η Επιτροπή θα αναπτύξει και θα θέσει σε δοκιμή ένα σύστημα παρακολούθησης των επικονιαστών σε ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή δεδομένων καλής ποιότητας για την αξιολόγηση της κατάστασης και των τάσεων των ειδών επικονιαστών στην ΕΕ και να δημιουργηθεί δείκτης για τους επικονιαστές. Θα συγκροτηθεί ομάδα τεχνικών εμπειρογνομόνων η οποία θα συμβάλει στις εργασίες αυτές.	Πρώτο ορόσημο εντός του 4ου τριμήνου 2018
1Β)	Η Επιτροπή θα ξεκινήσει τις εργασίες για την κατάρτιση ευρωπαϊκού κόκκινου καταλόγου συρφίδων.	1ο τρίμηνο 2019
1Γ)	Η Επιτροπή θα καταρτίσει κατάλογο οικοτόπων που είναι σημαντικοί για τους επικονιαστές και θα αξιολογήσει την κατάστασή τους με βάση τα στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη δυνάμει της οδηγίας για τους οικοτόπους και άλλα διαθέσιμα δεδομένα.	Πρώτο ορόσημο εντός του 1ου τριμήνου 2019
1Δ)	Η Επιτροπή θα δρομολογήσει πιλοτικό έργο για την παρακολούθηση της παρουσίας φυτοφαρμάκων στο περιβάλλον μέσω προϊόντων των μελισσών (για παράδειγμα γύρη) ώστε να εξετάσει τη σκοπιμότητα χρήσης της καινοτόμου αυτής προσέγγισης για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την έκθεση των επικονιαστών σε φυτοφάρμακα.	4ο τρίμηνο 2018

1E)	Η Επιτροπή θα εφαρμόσει το πλαίσιο «χαρτογράφησης και αξιολόγησης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους» στους επικοινωνιαστές, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης λογαριασμών φυσικού κεφαλαίου σχετικά με τους επικοινωνιαστές και την επικοινωνία, με σκοπό να εξεταστεί με ολοκληρωμένο τρόπο το ζήτημα της μείωσης των επικοινωνιαστών, οι επιπτώσεις του στην κοινωνία και την οικονομία και να διαμορφωθούν κατάλληλες απαντήσεις πολιτικής.	2ο τρίμηνο 2019
<i>ΔΡΑΣΗ 2 — ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ</i>		
2A)	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προάγει και να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά τους επικοινωνιαστές και τα αίτια και τις συνέπειες της μείωσής τους στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία 2014-2020 «Ορίζων 2020».	Συνεχής
2B)	Στο πλαίσιο των ανταλλαγών μέσω του δικτύου της ΕΣΚ (Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας ³⁸ , η Επιτροπή θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τις δυνατότητες αναγνώρισης των αναγκών των επικοινωνιαστών και την υπηρεσία επικοινωνίας που προσφέρουν.	Συνεχής
2Γ)	Η Επιτροπή θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα προαχθεί περαιτέρω η έρευνα και η καινοτομία για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικοινωνιαστών κατά την εφαρμογή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», δηλαδή του προγράμματος-πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία μετά το 2020.	Συνεχής
<i>ΔΡΑΣΗ 3 — ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΔΕΔΟΜΕΝΑ</i>		
3A)	Η Επιτροπή θα δημιουργήσει διαδικτυακή πλατφόρμα για τους επικοινωνιαστές η οποία θα λειτουργεί ως κεντρικός κόμβος δεδομένων και πληροφοριών.	Πρώτο ορόσημο εντός του 1ου τριμήνου 2019
3B)	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταστήσουν διαθέσιμα στο κοινό σχετικά χωρικά δεδομένα, όπως δεδομένα σχετικά με τη χρήση της γης, με βάση τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της οδηγίας INSPIRE ³⁹ και	Πρώτο ορόσημο εντός του 2ου

³⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>

³⁹ Οδηγία 2007/2/EK για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (INSPIRE).

	της οδηγίας για την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες ⁴⁰ , ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα για ολοκληρωμένη χωροταξική ανάλυση.	τριμήνου 2019
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ II: Αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσης των επικονιαστών		
Στόχος <i>Προσδιορίζονται και εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα διατήρησης για τα είδη επικονιαστών που απειλούνται με εξαφάνιση και τους οικοτόπους τους. Τα μέτρα που αφορούν τους επικονιαστές ενσωματώνονται πλήρως στην κοινή γεωργική πολιτική και την πολιτική συνοχής, και τα κράτη μέλη αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες που υπάρχουν για διατήρηση και αποκατάσταση οικοτόπων επικονιαστών σε αγροτικές και αστικές περιοχές. Οι οικοτόποι επικονιαστών συνδέονται αποτελεσματικά με το ευρύτερο περιβάλλον, ώστε οι επικονιαστές να μπορούν να διασκορπίζονται στα εδάφη. Οι επικονιαστές προστατεύονται από τις επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων και χωροκατακτητικών ξένων ειδών.</i>		
ΔΡΑΣΗ 4 — ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ		
4Α)	Η Επιτροπή θα αναπτύξει περαιτέρω σχέδια δράσης για τα πλέον απειλούμενα είδη επικονιαστών και τους οικοτόπους που απαριθμούνται στην οδηγία για τους οικοτόπους, και θα παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη και στα ενδιαφερόμενα μέρη για την εφαρμογή τους, μεταξύ άλλων μέσω του προγράμματος LIFE.	Πρώτο ορόσημο εντός του 2ου τριμήνου 2019
4Β)	Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα προσδιορίσει μέτρα διατήρησης και προσεγγίσεις διαχείρισης για τη βελτιστοποίηση των οφελών από τους απειλούμενους με εξαφάνιση επικονιαστές και τους οικοτόπους τους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της βιογεωγραφικής διαδικασίας του δικτύου Natura 2000 και μέσω ειδικού εργαστηρίου.	Πρώτο ορόσημο εντός του 2ου τριμήνου 2019
4Γ)	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων προτεραιότητας για σημαντικούς οικοτόπους επικονιαστών στα πλαίσια δράσεων προτεραιότητας για τη διαχείριση των τόπων Natura 2000 και για την πράσινη υποδομή, καθώς και για την προστασία των ειδών.	3ο τρίμηνο 2019
ΔΡΑΣΗ 5 — ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ		
5Α)	Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την πείρα που έχει αποκτηθεί όσον αφορά τη χρήση μέτρων σχετικών με τους επικονιαστές στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής της περιόδου 2014-2020. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, θα αναπτύξει καθοδήγηση για τις διαχειριστικές αρχές και τους γεωργούς, στην οποία θα παρέχει τεχνικές	Πρώτο ορόσημο εντός του 4ου τριμήνου 2018

⁴⁰ Οδηγία 2003/4/ΕΚ για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

	συμβουλές όσον αφορά τον τρόπο αύξησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων, και θα την προωθήσει ενεργά στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής μετά το 2020.	
5B)	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν την αξιοποίηση των μέτρων που αφορούν τους επικονιαστές στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020, μεταξύ άλλων μέσω της κατάρτισης και της ευαισθητοποίησης των γεωργών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών.	Συνεχής
5Γ)	Η Επιτροπή θα προωθήσει την ενσωμάτωση των παραμέτρων που αφορούν τους επικονιαστές στην υλοποίηση της κοινής γεωργικής πολιτικής μετά το 2020 και θα συμπεριλάβει δείκτη επικονιαστή στο πλαίσιο επιδόσεων και παρακολούθησης μόλις οριστικοποιηθεί και καταστεί λειτουργικός.	Συνεχής
<i>ΔΡΑΣΗ 6 — ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</i>		
6Α)	Η Επιτροπή θα συγκεντρώσει βέλτιστες πρακτικές και θα απευθύνει οδηγίες στις τοπικές αρχές σχετικά με τρόπους δημιουργίας ευνοϊκού περιβάλλοντος για τους επικονιαστές, και θα συμπεριλάβει τους επικονιαστές στα κριτήρια για τα βραβεία Πράσινη Πρωτεύουσα της Ευρώπης και Ευρωπαϊκό Πράσινο Φύλλο.	2ο τρίμηνο 2019
6Β)	Η Επιτροπή θα αυξήσει την ενημέρωση των διαχειριστικών αρχών και των ενδιαφερόμενων μερών της πολιτικής συνοχής όσον αφορά τη διατήρηση των επικονιαστών και τις συναφείς χρηματοδοτικές δυνατότητες κατά την περίοδο 2014-2020 και μετά το 2020.	Πρώτο ορόσημο εντός του 4ου τριμήνου 2018
6Γ)	Μέσω της παροχής καθοδήγησης σχετικά με τις πράσινες υποδομές σε επίπεδο ΕΕ και σχετικά με την ένταξη των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η Επιτροπή θα προάγει δράσεις σε επίπεδο τοπικού περιβάλλοντος οι οποίες διατηρούν και αποκαθιστούν τους οικοτόπους των επικονιαστών, καθώς και την ενσωμάτωσή τους στον χωροταξικό σχεδιασμό και άλλες σχετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.	Πρώτο ορόσημο εντός 4ο τρίμηνο 2018
<i>ΔΡΑΣΗ 7 — ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ</i>		
7Α)	Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν ειδικούς στόχους και ειδικά μέτρα για τη διατήρηση των επικονιαστών στα αναθεωρημένα εθνικά σχέδια δράσης δυνάμει της οδηγίας 2009/128/ΕΚ, για τη μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεων της χρήσης φυτοφαρμάκων στους επικονιαστές, και θα αξιολογήσει την κατάσταση σε δεύτερη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας.	Πρώτο ορόσημο εντός του 2ου τριμήνου 2019
7Β)	Η Επιτροπή θα εκδώσει σχέδιο υλοποίησης για το έγγραφο καθοδήγησης της EFSA «Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees (<i>Apis mellifera</i> , <i>Bombus</i> spp. and solitary bees)» προκειμένου	4ο τρίμηνο 2018

	να ενισχύσει την εκτίμηση κινδύνου των φυτοφαρμάκων για τους επικονιαστές.	
7Γ)	Η Επιτροπή θα θεσπίσει νομοθετικά μέτρα για την απαγόρευση όλων των χρήσεων σε εξωτερικούς χώρους των τριών νεονικοτινοειδών φυτοφαρμάκων για τα οποία ισχύουν ειδικοί περιορισμοί ήδη από το 2013 (imidacloprid, thiamethoxam και clothianidin).	2ο τρίμηνο 2018
<i>ΔΡΑΣΗ 8 — ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ</i>		
8Α)	Η Επιτροπή θα παράσχει τεχνική καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τρόπους πρόληψης και διαχείρισης χωροκατακτητικών ξένων ειδών που είναι επιβλαβή για τους επικονιαστές εντός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014.	3ο τρίμηνο 2019
8Β)	Η Επιτροπή θα καταρτίσει οδηγίες για να προωθήσει τη χρήση ιθαγενών φυτικών ειδών και επικονιαστών στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.	3ο τρίμηνο 2019
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΙΙΙ: Αύξηση της ευαισθητοποίησης, εξασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας εν γένει και προώθηση της συνεργασίας		
Στόχος <i>Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία των επικονιαστών και την επείγουσα ανάγκη για ανάληψη δράσης με σκοπό την ανάσχεση της μείωσης των πληθυσμών τους αυξάνεται στην κοινωνία εν γένει. Οι δημόσιες πολιτικές έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο λόγω της αποτελεσματικής κινητοποίησης επιχειρήσεων και πολιτών. Οι μεμονωμένες δράσεις έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο καθώς εξασφαλίζεται καλύτερος συντονισμός των σχετικών φορέων σε όλα τα επίπεδα. Η ΕΕ αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο στη στήριξη και τη διευκόλυνση διεθνούς δράσης για τους επικονιαστές.</i>		
<i>ΔΡΑΣΗ 9 — ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ</i>		
9Α)	Η Επιτροπή θα παράσχει καθοδήγηση και κίνητρα στις επιχειρήσεις ώστε να συμβάλουν στη διατήρηση των επικονιαστών, ιδιαίτερα στον τομέα των γεωργικών τροφίμων. Θα εξακολουθήσει επίσης να προάγει ορθές πρακτικές και καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα επωφελή για τους επικονιαστές μέσω της πλατφόρμας της ΕΕ Business @ Biodiversity ⁴¹ και του Ευρωπαϊκού Βραβείου Επιχειρήσεων για το Περιβάλλον, και θα παράσχει ευκαιρίες χρηματοδότησης μέσω του μηχανισμού χρηματοδότησης φυσικού κεφαλαίου.	Πρώτο ορόσημο εντός του 2ου τριμήνου 2019

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

9B)	Η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής του οικολογικού σήματος της ΕΕ σε προϊόντα που στηρίζουν τη διατήρηση των επικονιαστών, όπως μείγματα σπόρων άγριων λουλουδιών, φυτά σε γλάστρες για τους επικονιαστές και άλλα συναφή προϊόντα κηπουρικής, σύμφωνα με τα συμπεράσματα και τις συστάσεις του ελέγχου καταλληλότητας της νομοθεσίας που ολοκληρώθηκε το 2017 ⁴² .	3ο τρίμηνο 2019
9Γ)	Η Επιτροπή θα αναπτύξει και θα διαδώσει εκπαιδευτικό υλικό για τους επικονιαστές. Θα καταρτίσει επίσης καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στη διατήρηση των επικονιαστών καθώς και στο επιστημονικό έργο σχετικά με τους επικονιαστές. Τέτοιου είδους δράσεις εξασφάλισης της συμμετοχής για τη διατήρηση των επικονιαστών μπορούν να αναληφθούν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης, το οποίο παρέχει στήριξη σε νέους ανθρώπους ώστε να συμμετέχουν εθελοντικά σε έργα που παράγουν οφέλη για τις κοινότητες και το περιβάλλον σε ολόκληρη την Ευρώπη. Επιπλέον, για τη συμπλήρωση των προσπαθειών αυτών θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα, μέσω της παροχής κατάρτισης για τη διεύρυνση της κατανόησης από το κοινό και τους επαγγελματίες της σημασίας των άγριων επικονιαστών.	Συνεχής

⁴² COM(2017) 355 final.

<i>ΔΡΑΣΗ 10 — ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ</i>		
10Α)	Η Επιτροπή θα αναπτύξει κοινά υποδείγματα και εργαλεία για να διευκολύνει την ανάπτυξη στρατηγικών για τους επικονιαστές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές.	3ο τρίμηνο 2019
10Β)	Η Επιτροπή θα προσδιορίσει ευκαιρίες για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών φορέων μέσω υφιστάμενων πλατφορμών και θα προωθήσει περαιτέρω τη συνεργασία μέσω μηχανισμών σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία 2014-2020, των προγραμμάτων ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (Interreg), της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων και των μέσων ΤΑΙΕΧ-EIR ⁴³ και ΤΑΙΕΧ-REGIO ⁴⁴ Peer2Peer.	Πρώτο ορόσημο εντός του 1ου τριμήνου 2019
10Γ)	Η Επιτροπή θα προάγει την ενσωμάτωση των παραμέτρων και των μέτρων που αφορούν τους επικονιαστές στις πολιτικές, στα σχέδια και στα προγράμματα αναπτυσσόμενων και γειτονικών χωρών που λαμβάνουν στήριξη από την ΕΕ, σύμφωνα με τους στόχους της διεθνούς πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές ⁴⁵ .	Συνεχής
10Δ)	Η ΕΕ θα προσχωρήσει στην οργάνωση «Coalition of the Willing on Pollinators» και θα προωθήσει την αποτελεσματική διεθνή δράση για τους επικονιαστές.	4ο τρίμηνο 2018

⁴³ http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm

⁴⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer/

⁴⁵ Υπό την ηγεσία του Οργανισμού Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών.